

Ceplerine Çiçek Dolduran Çocuk • Tolga Gümüşay

Köprü Kitaplar 28 • Öyküler • 156 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8 ve Lise Sınıfları

DUYGULAR • ZAMAN ve MEKÂN • BİREY ve TOPLUM

anılar • aile • oyun • koleksiyon • duygular • macera • arkadaşlık • rüya • geçmiş • horoz • boza • tırmanmak • iyi-kötü • hırsızlık • büyümek • kaygı • lojman

Köprü Kitaplar koleksiyonunun 28. kitabını, çağdaş edebiyatımızın dikkati çeken yazarlarından **Tolga Gümüşay** yazdı. Büyüme yolculuğundaki bir çocuğun ilk heyecanlarını, korkularını, sevinçlerini dillendiren 11 öykü, çocukluktan ilköğretilere yaşamış sihirli anları, anıları ve hayalleri taşıyor. Güçlü öykücülüğünü incelikli ve duru anlatımıyla birleştiren yazar, çocukluk belleğinin derinlerine iniyor. Kusursuz bir öykü diliyle, her şeye rağmen çocuk duygularını koruyanlar için anlatıyor. Farklı okuma deneyimleri sunarak gençleri edebiyatla buluşturmayı amaçlayan, editörlüğünü **Semih Gümüş**'ün üstlendiği ve **Müren Beykan**'ın yayına hazırladığı, 2010 Memet Fuat Yayıncılık Ödülü ile taçlanan Köprü Kitaplar koleksiyonu her yaşta okuyucu için.

Çocuklara da yetişkinlere de ulaşan bir yazarın, düşünle gerçek arasında, öykü öykü örülmüş anıları: Sobanın sıcaklığına karışan bozacı sesi, yeni okuldaki ilk günlerin sıkıntısı, taptaze heyecanlarla rastlaşmak, suçluluk duygusuyla tanışmak, bir horozun yarattığı karmaşa, keçi inadiyla aynı tepeye tırmanan arkadaşlar, rüyayla gerçeğin iç içe girdiği kaygılar, dede evinde saklı "kantin"den bugüne çıkagelen bir yazar...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Sunuş yazısında Semih Gümüş, edebiyatımızda çocukların yeterince anlatılmamış olmasını nasıl açıklıyor? Tolga Gümüşay'ın öyküleri için okurda nasıl bir beklenti yaratıyor?
- 2- "Ceplerine Çiçek Dolduran Çocuk" öyküsünde, yazarın çocuklukta ceplerine doldurduğunu söylediği çiçekler metafor olabilir mi? Bir olaya dayanmayan bu öykünün kitaptaki işlevi ne? Çevrenizdeki yetişkinler, sizce çocuklukta ceplerine neler doldurmuşlar? Birkaç örnek verir misiniz?
- 3- "Üç Boyut" öyküsünde, üç ayrı boyutta var olduğunu anlatan yazarın birinci boyutunu örneklediğinizde, siz bugün, bu ilk boyutta neler yaşıyorsunuz? Yazarın ayna karşısındaki sorgulamalarından hangileri sizin sorularınızla örtüşüyor? Yanıtlara ulaşabiliyor musunuz?
- 4- "Bozacı" öyküsünde, yazarın aile yaşamı hakkında anlattığı "anlar"dan hangisi en çok ilginizi çekti; neden? Bozacının çocuğuna para yerine pul vermesi, yazarın o yaşlardaki karakteriyle ilgili neler düşündürüyor?
- 5- "İlk Sınav" öyküsünde, yazarın çocukluğu döneminde kız-erkek öğrencilerin aynı sırayı paylaşmalarıyla ilgili bir sorun olduğunu mu düşünmeliyiz? Yazar başta yanına oturmak istemediği halde "çiş olayı"nda neden Nilgün'ü ele vermiyor? Okul yılları boyunca damgalanmasına yol açabilecek zor bir durumda böylesi bir seçim yapması mantıksızlık mı, cahil cesareti mi, ucuz kahramanlık mı yoksa başka bir tutum olarak mı tanımlanmalı? Yerinde olsanız nasıl davranırdınız? Sonuçlarını düşünerek yanıtlayın.
- 6- "O Seni Beğeniyo!" öyküsünde yazar, Seray'a olan hislerinin tahtadaki izlerden görülebilir olmasından büyük kaygı duyuyor; birine duyulan yakınlık başkaları için neden alay konusu olur? Siz hiç özel duygularınızla alay edileceği korkusunu yaşadınız mı ya da böyle duyguları nedeniyle bir arkadaşınızla alay ettiniz mi?
- 7- Aynı öyküde yazarı Seray mı, Nurhan mı, hangisi beğeniyor? İkisinin de beğenmesi yanlış mı? Aynı kişiyi beğenmeleri Seray ve Nurhan arasında sizce bir rekabet yaratmış mı?
- 8- "Mutlu Bir An" öyküsünde yazar neyi, "Hayatımın en mutlu anlarından biri," olarak niteliyor? Olaya dayanmayan bu öykünün kitaptaki işlevi nedir?

- 9- “Horoz” öyküsünde yazar, lojmandaki horozu komik mi yoksa trajik bir üslupla mı anlatmış? Horoz dolayısıyla yaşananların ev ahalisi ve apartman sakinleri üzerindeki etkileri sizce neler?
- 10- Aynı öyküde horozun öldürülmesine neden olan kim, gönderen eski asker mi, baba mı, rahatsız olan ev halkı ve komşular mı? Susturulamayan horozun öldürülmesi size doğal ya da doğru geliyor mu? Başka bir çare bulunabilir miydi?
- 11- Aynı öyküde bakıcı Zehra ablanın horoz için, “Köyünde, kümesinin kralıydı bu sabaha kadar,” sözü ironik anlamda size hangi örnekleri çağrıştırıyor?
- 12- “Yavru Vatan” öyküsünde, çocukların ve ailelerinin sosyoekonomik özellikleri, kültürleri arasındaki farklar nasıl anlatılmış? Doğaya, kurallara, gündelik hayat pratiklerine karşı farklı büyütüldükleri halde, bu tepeye tırmanma macerası, memur çocuklarıyla Anadolu çocukları arasındaki arkadaşlık ilişkisi hakkında neler düşündürüyor?
- 13- “Kötülük” öyküsünde hangi kavramlar inceleniyor? Kürşat’ın yaptıkları haşarılık olarak nitelendirilebilir mi? Yazarın boyun eğen tutumu Kürşat’ın kötülüğünü körüklemiş olabilir mi? Yazar onu engellemek için ne yapabilirdi? Kürşat gibi bir oğul ailesinin yaşamında nelere neden olabilir?
- 14- “Başka Bir Yer” öyküsünde, çocuğun aniden koşarak kendini derinliğini bile bilmediği bir suya fırlatmasının mantığı nedir? Bu sahneyi bir de ebeveynlerinin açısından yorumlayın.
- 15- “Dedemin Kantini” öyküsünde, yazarın çocukluğunda ve büyüdüğünde gittiği evde zamanın yarattığı zıtlıklar ve değişimler neler? Yazar, hepsi çocukluk anıları olan öykülerin sonuna gençliğine atıf yapan bu öyküyü hangi mantıkla koymuş olabilir?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Yazma:** Herkes, “Başka Bir Yer” öyküsünün son cümlesiyle başlayan “büyümek” temalı birer öykü yazsın. “Artık gidilecek başka bir yer olduğunu biliyordum,” diye başlayan öyküler, gerçekçi ya da fantastik her türden olabilir. Sınıfta okunurken herkes her öyküye 1-5 arası puan versin. Sonuçlar çıkınca öğrenciler ödül olarak, en yüksek puanı alan 3 öykü yazarının birer isteğini yerine getirsin.
- **Oyun:** Gönüllü öğrenciler, “3 Boyut” öyküsünde yazarın annesinin tuvalet masasının aynası karşısındaki sorgulamalarının benzerini canlandırmak üzere, ikili olarak eşleşsin. İkilerden biri yanıtlayan ayna, diğeri kendini sorgulayan olsun. Bu “konuşma” videoya kaydedilsin. Bütün gönüllü gruplar tamamlanınca ortalama 5-8 dakika sürecek bu yüzleşme/irdeleme seansı boyunca sorular ve yanıtlarla ilerleyen diyaloglar birlikte izlenerek tartışılsın. Aynanın verdiği yanıtlar ve bu yanıtların sorgulayan üzerindeki etkisi irdelensin. “Farkındalık neden önemli?” sorusunun yanıtı aransın.
- **Fotoğraf:** Herkes “Mutlu Bir An” öyküsünden esinlenerek “mutlu bir an” fotoğrafı çeksin. İronik yaklaşılabilecek bu kişisel “mutlu an”lar, özgür ve yaratıcı bir anlayışla ele alınsın. Fotoğraflar, öyküsünü özetleyen bir cümle ya da sloganla birlikte “Ceplerine Çiçek Dolduran Çocuklar” albümünde sergilensin.
- **Müzik:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup çağrıştırdıklarına ve okurda bıraktığı izlenime göre her öyküye en çok uyduğunu düşündüğü müziği saptasın. Grupların her öyküye yakıştırdıkları müzikleri ve gerekçelerini sınıfça irdelensin. Bakalım grupların aynı müziği ya da müzik türünü yakıştırdıkları öyküler olacak mı?
- **Araştırma:** Edebiyatta öykü türünü romandan ayıran en belirgin özellikleri sınıfça tartışın. Bu iki türü konu, anlatım, etki ve yaygınlık bakımından karşılaştırın. Her kısa yazı öykü müdür? Her uzun öykü roman olarak tanımlanabilir mi? Bu iki temel yazı türünü araştırıp daha yakından tanıyın.
- **Tasarım:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup, kitabın tanıtımı için görselleriyle birlikte bir sosyal medya duyurusu, bir afiş, bir pano tasarlasın. Kullanılacak tanıtım sloganlarını, görselleri, renk ve desenleri belirlesin. Gruplar oluşturdukları bu yaratıcı fiziki ya da dijital dosyayı açıklayarak diğerleriyle paylaşsın.

- **Tartışma:** Yazarın anlatım dili ve üslubu için neler söylenebilir? Okurla kurduğu ilişkiyi sınıfça irdeleyin; okuru nasıl hissettiriyor? Anılarının bugün sizlerin ortamınız, aile ilişkileriniz, oyunlarınız ya da arkadaşlık anlayışınızla yakınlığı var mı? Farklar nelerden kaynaklanıyor?
- **Sunum:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup yerli-yabancı öykü yazarlarından istediği birini ve seçtiği öykü kitabını tanıtmak üzere araştırma yapsın. Önce seçilen yazarın ve öykülerinin dönemi, özellikleri, konuları, karakterleri, öne çıkan yönleri ve yazım diliyle ilgili derlenen bilgiler aktarılsın. İkinci aşamada grup kendi seçtiği yazar ve kitapla Tolga Gümüşay'ın bu kitabını konu, dil, üslup ve okurla ilişkisi yönlerinden karşılaştırsın.
- **Yarışma:** Öğrenciler ikili gruplara ayrılınsın. Her grup öyküleri inceleyerek lojman yaşamının olumlu ve olumsuz yönlerini saptasın. İlk grup lojman yaşamının olumsuz bir yönünü söylesin, ikinci grup bu söylenen olumsuzluğu olumlu bir bakışla açıklamaya çalışsın. Yapamazsa elensin; yapabilirse başka bir gruba lojman yaşamının olumlu bir yönünü söylesin. Bu kez o grup olumlunun, olumsuz olabileceği durumu bulmaya çalışsın. Başarırsa devam etsin. Bu eşleşmelerle süren yarışma sonuna kalan grup zafer dansı yapsın.